

HALK DANSLARI İLE İLGİLENEN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ İLE EĞLENCE EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Levent ÖNAL¹, Zinnur GEREK¹, Fatih BEDİR¹, Deniz BEDİR¹

ÖZ

Yapılan bu çalışmada Türkiye'nin farklı üniversitelerinde öğrenim gören ve üniversiteler arası halk dansları yarışmalarına katılan öğrencilerin, davranış özellikleri ile eğlence eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın evrenini; Türkiye'de bulunan üniversitelerde halk danslarıyla ilgilenen ve aktif olarak gerçekleştiren öğrenciler oluştururken; örneklem grubunu ise Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu'nun, 2017 yılı Nisan ayında Muğla Bodrum'da gerçekleştirdiği üniversiteler arası halk dansları yarışmasına katılan üniversitelerden, 179'u kadın, 153'ü erkek olmak üzere toplam 332 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada üç bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özellikleri, ikinci bölümde Shen, Chick ve Zinn (2014) tarafından geliştirilen ve Yurt, Keleş ve Koğar (2016) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği Ölçeği (YEEÖÖ), üçüncü bölümde ise Batgün ve Şahin (2006) tarafından geliştirilen Davranışlar Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, demografik değişkenleri tespit etmek amacıyla frekans analizi, ölçeklerin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında Independent Samples T-Testi ve her iki ölçeğin birbirleriyle olan ilişkisini incelemek amacıyla Pearson Korelasyon testi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği Ölçeği ile Davranışlar Ölçeği arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.01$). Araştırmanın sonucunda katılımcıların kişilik eğilimleri ile eğlence eğilimleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.01$). Ayrıca davranışlar ölçeğinden alınan puanların yüksek oluşu bireylerin A-Tipi kişilik eğilimine sahip olduklarını ve bu bireylerin eğlence eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik Tipleri, Eğlence Eğilimi, Halk Oyunları.

INVESTIGATION OF RELATIONSHIP BETWEEN BEHAVIOR CHARACTERISTICS AND ENTERTAINMENT TENDENCIES OF UNIVERSITY STUDENTS RELATING FOLK DANCES

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the relationship between behavioral characteristics and amusement tendency of students who are interested in folk dances at different universities in Turkey and participate in competition between universities. Students, interested in and perform folk dances in universities in Turkey constitutes the universe of research. The sample group consists of a total of 332 students, 179 of which are women and 153 of which are male, from the universities participating in the Universities folk dances competition held in Muğla Bodrum in April 2017 by the Turkey University Sports Federation. A three-part questionnaire was used in the study. In the first part, the demographic characteristics of the participants were used. In the second part, the Adult Playfulness Trait Scale (APTS) which is developed by Shen, Chick ve Zinn (2014), has been made reliability and validity by Yurt, Keles and Koğar (2016) in Turkish used. In the third part, Behavior Scale (BS) which is developed by Batgün and Şahin (2006) was used. In the analysis of the data, frequency analysis was used to determine the demographic variables, Independent Samples T-Test was used to compare the scales according to the gender variable, and Pearson Correlation test was used to examine the relationship between the two scales. As a result of the analysis, it is found that there was a significant relationship between adult playfulness trait scale and Behavior Scale ($p < 0.01$). As a result of the research, it is determined that there is a significant positive relationship between the personality tendencies and amusement

tendency of the participants ($p < 0.01$). In addition, high scores on behaviors suggest that individuals have an A-Type personality tendency and these individuals have show a tendency to amusement.

Keywords: Behavior Characteristics, Entertainment Tendencies, Folk Dances.

GİRİŞ

İnsanoğlu yaşam sürecinde birçok çeşitlilikle çevresiyle etkileşim halindedir. Bilgi, inanç ve eğlence gibi ihtiyaçlar etkileşimi ve bu etkileşim de iletişimin kaynağını oluşturur. Dans insanoğlunun kullandığı en eski iletişim araçlarından biridir. Günümüzde çıkış kaynağındaki anlamlarını yitirmiş olsa da Anadolu'daki halk dansları, alan ve veren arasında ki duygu ve düşüncenin iletişiminin sonucudur. John Martin'e göre dans eylemi ne olursa olsun, dışardan nasıl görünürse görünsün temel olarak duyguların hareket aracılığıyla dışa vurumudur. Bu dışa vurum her zaman akılcı yollarla açıklanamaz (Martin, 1963). Çünkü vücudumuz verdiğimiz karara göre, istemli hareketlerin dışında, iç dürtülere göre istemsiz hareketlerde de bulunur. Bilinçaltının derinliklerinden gelen bu hareket dili kaçınılmaz olarak gerçeği yansıtır. Dans böyle ortaya çıkmış, vücutla ruhun duyarlı etkileşimi aracılığıyla da biçim bulmuştur (Aksan, 1995). Diğer yandan geçmişin hikâyesini üzerinde taşıyan bir halk dansının hangi ad ve mana içerdiğini bugün somut bir şekilde ortaya koyamayız. Çünkü mevcut yapının bünyesinde barındırdığı farklı renkler ve tonlar, milletlerin töreleri, inanışları, alışkanlıkları, karakterleri, yaşadıkları yer ve zaman gibi daha birçok faktörün etkisinde gelişmiştir. Bütün bu kültürel zenginliklerin tarihi evrim süreci dikkate alınarak, sosyal ve psikolojik boyutlarının, yaşayan halk danslarındaki bir takım figüratif zenginliklerin arka planındaki değerlere ait karanlıklara ışık tutabileceği de bir gerçektir (Gerek, 2015). Bunların yanı sıra bireyin düşünce biçiminin dışa yansması ve içinde yaşadığı duyguların ifade bulduğu Anadolu halk dansları günümüzde insanların eğlenme ihtiyacını karşılama noktasında toplumun her kesimi tarafından itibar edilen önemli bir eğlence aracıdır.

Eğlence, içgüdüsel olarak çocukluk döneminde oyun ile öğretilen, yetişkinlik döneminde ihtiyaç haline bürünmüş bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişilerin yaşamları boyunca biyolojik ihtiyaçları (yemek-içmek, temizlik, uyumak) yanı sıra çalışmak ve de boş zamanlarında dinlenmek, eğlenmek ve kendini gerçekleştirmek amacıyla birçok uğraş içerisinde olabilmektedirler. Tatmin amaçlı yapılan bu eylemlerin tümü "tatmin" anlamını taşıması için genel olarak "eğlence" şeklinde tanımlanmaktadır. Yaşamın içerisindeki birçok şey eğlence olarak değerlendirilebilir; sinema, sanat, edebiyat, müzik, spor etkinlikleri gibi bütün faaliyetler eğlence olarak kabul ediliyorsa, bireylerin bu etkinliklere olan tutumları eğlencenin algı düzeyini belirler (Kurtuldu, 2009). Eğlence eğiliminde olan bireyler,

buldukları bütün ortamları kendileri için eğlenceli bir yer haline dönüştürmekte ve dinamik, neşeli, dışa dönük, duyguları baskı altına alınmamış ve girişken kişiler olarak tanımlanmaktadır (Barnett, 2007; Yurt, Keleş, Koğar 2016). Eğlence eğilimi, kişilik ile genişçe ortak noktaya sahip özelliklerden birisidir. Kişilik, insanların çevreyle ilişkilerini etkileyen, iç dünyasına ve davranışlarına yön veren önemli bir etkidir. Bir insanın bütün ilgilerinin, tutumlarının, yeteneklerinin, konuşma tarzının, dış görünüşünün ve çevresine uyum biçiminin özelliklerini içeren bir terimdir (Durna, 2005).

Kişilerin herhangi bir eylem üzerinde gösterebilecekleri davranışsal özellikler genellikle sahip oldukları kişilik özellikleriyle bağıntılıdır. Allport'a göre kişilik, bireyin çevresine özel bir şekilde uymasını sağlayan, psiko-fizyolojik sistemlerin dinamik organizasyonudur (Allport, 1937; Develioğlu ve Tekin; 2013). Kişilik özellikleri bireyden bireye farklılık göstermektedir. Bu farklılaşmanın sebeplerinin ise; genetik faktörler, aile ortamı, çevre, eğitim ve birçok parametreyle bağlantılı olduğu bilinmektedir. Bireylerin sahip oldukları kişilikleri, onların bazı eylemlere karşı tutumlarını da belirlemektedir. Friedman ve Rosenman'ın 1955-1958 yılları arasında yaptıkları çalışmada kişilik kavramı üzerine çalışmış ve A-B tipi kişilikleri ön plana atmışlardır. A-Tipi kişiliğe sahip olan bireylerin; tez canlı, stresli, karşılıklı konuşmalarda sürekli karşı tarafın sözünü kesen ve bazı kelimeler üzerinde duran, hareketleri hızlı olan, sürekli ısrar eden, rekabetten hoşlanan ve daha idealist düşüncelere sahip olan bireyler olarak tanımlanmışlardır. B-Tipi kişiliğe sahip olan bireyler ise; daha rahat, herhangi bir konu üzerinde esnek, sabırlı, başarılı olduğu konuda paylaşımda gereksinim hissetmeyen, üstünlük taslamayan, sosyalliği seven, sakin, sorumluluk duygusu düşük olan ve stresten uzak olan bireyler olarak tanımlanmışlardır (Friedman ve Rosenman, 1974; Aydın, 2016).

Günümüzde halk dansları kültürel özelliğinin yanı sıra hem sanatsal hem de sportif bir kimliğe bürünerek varlığını devam ettirmektedir. Çıkış kaynağındaki birçok fonksiyonunu yitirmiş olsa dahi, eğlenme eğilimi ile bir araya gelmiş insanların vazgeçilmez davranışlarından biridir halk dansları. Bu özelliği itibarıyla halk danslarına yönelimin, bireylerin eğlenme eğilimi ile kişilik özellikleri arasında ki ilişkinin ortaya konulabilmesinde oldukça ilgi çekicidir. Çünkü eğlenme arzusu ve bu arzunun sonucundaki eğilimler kişiden kişiye farklılıklar gösterecektir. Bu farklılığın en önemli belirleyicisi ise bireyin kişilik özelliklerinde yatmaktadır.

Bu çalışma; Türkiye'nin farklı üniversitelerinde öğrenim gören ve aktif olarak halk dansları faaliyetlerini gerçekleştiren öğrencilerin, kişilik tipleri ile eğlence eğilimleri arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yapılmıştır. Friedman ve Rosenman (1974), Aktaş (2001) ve

İbrahimoglu (2012) kişilik tiplerini tanımlarken B tipi kişilikte olan bireylerin daha sosyal, dışa dönük ve eğlence eğilimlerinin daha yüksek olduğu, A tipi kişilikte olan bireylerin ise strese daha yakın, içe dönük ve daha asosyal olduklarını ifade etmişlerdir. Literatürde sıkça karşılaşılan A ve B kişilik tipleri açısından bireylerin hangi kişilik tipine sahip olduklarını ve cinsiyet değişkenine göre kişilik tiplerinde ve eğlence eğilimlerinde farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmıştır. Ayrıca halk danslarıyla ilgilenen öğrencilerin seçilme amacı ise, sosyallik ve eğlence eğilimi gibi özelliklere sahip olduğu düşünülen halk dansları etkinliklerine katılan bireylerin, B tipi kişiliğe eğilimli oldukları varsayımdır.

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntem ve Modeli

Araştırmanın amacına uygun olarak verilerin toplanması ve çözümlenmesi için Tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi tercih edilmiş ve veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır.

Araştırma grubu

Yapılan çalışmanın evrenini; Türkiye’de bulunan üniversitelerde halk danslarıyla ilgilenen ve aktif olarak gerçekleştiren öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Örneklem grubu, Türkiye Üniversite Sporları Federasyonunun, 2017 yılı Nisan ayında Muğla Bodrum’da gerçekleştirdiği Üniversiteler arası halk dansları finallerine katılan 16 farklı Üniversiteden 179’u Kadın, 153’ü Erkek olmak üzere toplam 332 kişiden oluşmaktadır. Veri girişlerinde eksik ve hatalı olduğu tespit edilen 16 anket değerlendirmeye alınmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, “Kişisel Bilgi Formu”, “Davranışlar” ve “Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği” ölçekleri kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen ‘Kişisel Bilgi Formu’; araştırmaya konu olan örneklem grubu hakkında bilgi toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formu; yaş, cinsiyet, yaşadığı yer gibi bağımsız değişkenler ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği Ölçeği

Shen, Chick ve Zinn (2014) tarafından geliştirilmiş olan Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği Ölçeğinin (YEEÖÖ), Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Yurt, Keleş ve Koğar (2016) tarafından yapılmıştır. 5’li Likert tipinde hazırlanan ölçekte 1-5 aralığında puan verilmektedir. (1="kesinlikle katılmıyorum", 5="kesinlikle katılıyorum"). Ölçekten alınabilecek en düşük puan 19 en yüksek puan ise 95’tir. YEEÖÖ 3 alt boyuttan ve 19 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; Eğlence Arayışı Motivasyonu, Baskılanmamışlık ve Kendiliğindenliktir. Faktör analizi bulgularına göre, tüm maddelerin faktör yükü .40’ın üzerinde değer vermiş ve uyum indeksleri 0.99 – 1.00 aralığında değer almıştır (Shen, vd. ; Yurt vd.). Ölçeğin bütününe ait güvenilirlik değeri ise .85 olarak hesaplanmıştır.

Davranışlar Ölçeği

Rathus ve Nevid’in (1989), Friedman ve Ulmer (1984), Matthews (1982), Musante, MacDougall, Dembroski, ve Horn (1983) çalışmalarına dayanarak oluşturdukları soru listesinden Batıgün ve Şahin (2006) tarafından uyarlanarak oluşturulmuş, 25 maddeli 5’li Likert tipinden oluşan Davranışlar Ölçeği’dir. Rathus ve Nevid (1989) çalışmasında soru halinde verilen bu maddeler, Batıgün ve Şahin (2006) tarafından düz cümleye dönüştürülmüştür. Geliştirilen ölçek dört alt boyuttan oluşmaktadır; “İşe Verilen Önem, Hıza Verilen Önem, Sosyal Etkinliklerden Uzaklaşma ve Zamana Verilen Önem. Ölçeğin bütününe ait güvenilirlik değeri ise .86’dır. Katılımcılara ilgili maddede belirtilen davranışın kendilerini ifade edip etmediği sorulmakta ve derecelendirmeleri istenmektedir. Yüksek puanlar bireyin tipik A-Tipi kişiliğe sahip olduğunu göstermektedir. Puan aralığı 25 - 125 arasında değişmektedir (Batıgün ve Şahin, 2006).

İstatistik Analizi

Araştırma kapsamında yapılan istatistiksel analizler, SPSS V.22 istatistik paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığına Skewness ve Kurtosis (verilerin normal dağılım durumu) ve Levene (varyansların eşitliği) testleri yapılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Ölçeklerin güvenilirliklerini belirlemek için de Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan analizlere göre YEEÖÖ güvenilirliği .80, Davranışlar Ölçeği’nin güvenilirliği .78 olarak bulunmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde istatistiki yöntem olarak; betimsel istatistik, t testi

ve pearson korelasyon testleri kullanılmıştır. Yapılan analizlerin istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ (*) ve $p < 0.01$ (**) olarak alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	179	53.9
Erkek	153	46.1
Yaşadığı yerleşim birimi	n	%
Köy	25	7.5
İlçe	104	31.3
Şehir	203	61.2
Yaş	n	%
18-22	257	77.4
23+	75	22.6
Üniversite	n	%
Yeditepe Üniversitesi	21	6.3
Yıldız Teknik Üniversitesi	26	7.8
Gazi Üniversitesi	18	5.4
Bozok Üniversitesi	22	6.7
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	13	3.9
Necmettin Erbakan Üniversitesi	18	5.4
Karabük Üniversitesi	55	16.6
Çukurova Üniversitesi	25	7.6
100. Yıl Üniversitesi	26	7.8
Karatay Üniversitesi	6	1.8
Siirt Üniversitesi	28	8.4
Dicle Üniversitesi	15	4.6
İnönü Üniversitesi	11	3.3
Düzce Üniversitesi	9	2.7
Bülent Ecevit Üniversitesi	28	8.4
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	11	3.3
Toplam	332	100.0

Tablo 1'e bakıldığında katılımcıların cinsiyet dağılımları incelendiğinde; %53.9'unun kadın, %46.1'inin erkek, yaşadığı yer olarak %7.5'inin köylerde, %31.3'ünün ilçelerde ve %61.2'sinin şehir merkezinde yaşadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların %77.4'ü 18-22 yaş aralığında iken; %22.6'sı 23 ve üzerinde olduğu gözlemlenmektedir. Yarışmaya katılan üniversitelere bakıldığında %16.6 ile Karabük Üniversitesi en çok katılımcıya sahip olan; %1.8 ile Karatay Üniversitesi en az katılımcıya sahip olan üniversitelerdir.

Katılımcılara uygulanan davranışlar ölçeği ve eğlence eğilimi özelliği ölçeği toplam puanında ve alt boyutlarında cinsiyet değişkenine karşılaştırma yapmak ve anlamlı fark olup olmadığını saptamak amacıyla t-testi yapılmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Eğlence Eğilimi İle Davranış Özelliklerinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması T-Testi

		Cinsiyet	n	X	ss	t	p
EĞLENCE EĞİLİMİ ÖZELLİĞİ ÖLÇEĞİ	Eğlence Arayışı	Kadın	179	3.90	.60	.87	.383
		Erkek	153	3.84	.60		
	Baskılanmamışlık	Kadın	179	3.25	.60	-.081	.936
		Erkek	153	3.26	.65		
	Kendiliğindenlik	Kadın	179	3.30	.65	-2.11	.035*
		Erkek	153	3.46	.66		
	Toplam	Kadın	179	3.57	.47	-.272	.786
		Erkek	153	3.59	.50		
DAVRANIŞL AR ÖLÇEĞİ	İşe Verilen Önem	Kadın	179	2.88	.60	-1.13	.25
		Erkek	153	2.96	.62		
	Hıza Verilen Önem	Kadın	179	3.36	.63	-1.46	.14
		Erkek	153	3.46	.59		
	Sosyallikten Uzaklaşma	Kadın	179	2.88	.76	-.66	.50
		Erkek	153	2.94	.78		
	Zamana Verilen Önem	Kadın	179	3.55	.76	-.36	.72
		Erkek	153	3.58	.71		
Toplam	Kadın	179	3.08	.46	-1.44	.14	
	Erkek	153	3.15	.45			

* $p < 0.05$

Katılımcıların eğlence eğilimi ölçeğinin toplam ve alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına bakıldığında; toplam puanda ($p=0.786$) ve eğlence arayışı ($p=0.383$), baskılanmamışlık ($p=0.936$) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmazken ($p > 0.05$); kendiliğindenlik alt boyutunda erkekler lehine ($X=3.46$) anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Buna göre erkek katılımcıların eğlence eğilimlerinin kadın katılımcılara oranla içgüdüsel olarak daha fazla kendiliğinden gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların davranışlar ölçeği alt boyutlarında ve toplam puanında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Ölçklere verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; katılımcıların davranışlar ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları $X=3.11$, $sd=.46$ olarak bulunmuş ve A tipi kişiliğe daha yakın oldukları tespit edilmiştir. Aynı şekilde eğlence eğilimi özelliği ölçeğine verilen yanıtlardan alınan puan ortalaması $X=3.58$, $sd=.48$ olarak hesaplanmış ve eğlence eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 5. Pearson Korelasyon Analizi

			1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Davranışlar Ölçeği	1	İşe Verilen Önem	r p	-								
	2	Hıza Verilen Önem	r p	.283** .000	-							
	3	Sosyallikten Uzaklaşma	r p	.452** .000	.320** .000	-						
	4	Zamana Verilen Önem	r p	.089 .107	.235** .000	.022 .691	-					
Eğlence Eğilimi	5	Eğlence Arayışı	r p	-.100 .068	.294** .000	-.068 .218	.236** .000	-				
	6	Baskılanmamışlık	r p	.175** .001	.207** .000	.072 .191	.078 .155	.347** .000	-			
	7	Kendiliğindenlik	r p	.259** .000	.223** .000	.088 .108	.067 .223	.396** .000	.434** .000	-		
	8	Davranışlar Toplam	r p	.869** .000	.632** .000	.663** .000	.330** .000	.057 .300	.213** .000	.274** .000	-	
	9	Eğlence Eğilimi Toplam	r p	.094 .087	.323** .000	.016 .766	.189** .001	.847** .000	.699** .000	.739** .000	.204** .000	-

**($p<0.01$)

Tablo 6 incelendiğinde, davranışlar ölçeği alt boyutları ve toplam puanı ile eğlence eğilimi özelliği ölçeği toplam puanı ve alt boyut puanları arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yapılan analiz sonucunda; davranışlar ölçeği toplam puanı ile eğlence eğilimi özelliği ölçeği toplam puanı arasında pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır ($p<0.01$). Davranışlar ölçeğinden alınan puan ortalamasına bakıldığında ($X=3,11$); kişilerin A tipi kişiliğe yakın olduğu tespit edilmiş ve A-tipi kişiliğe yakın olan bireylerin daha fazla eğlence eğilimine sahip olabileceği görülmektedir.

TARTIŞMA SONUÇ

Türkiye Üniversitelerarası Halk Dansları Final Yarışmalarına katılan Üniversite öğrencilerinin kişilik eğilimleri ile eğlence eğilimleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada; katılımcıların cinsiyet değişkenine göre eğlence eğilimlerinde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Alt boyutlar incelendiğinde; kendiliğindenlik alt boyutunda erkekler lehine ($p<0.05$) anlamlı farklılık bulunmuştur. Balkıs (2003) üniversite öğrencilerinin düşünme stilleri ile kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla yaptığı tez çalışmasında; Türk toplumunda kadınların erkeklere oranla daha fazla sosyallikten uzak olduklarını ve erkeklerin kadınlara oranla daha girişken, kendiliğindenlik algısına sahip

olduklarını belirtmiştir. Proyer (2014) yetişkinler üzerine yaptığı çalışmasında erkeklerin kadınlardan daha fazla eğlence eğilimine sahip olduklarını belirtmiştir. Bu bulgular yapılan bu çalışmayı destekler niteliktedir. Bu durum herhangi bir ortamda aniden gelişebilecek durumlara karşılık, erkeklerin kadınlara oranla daha fazla hisleri ile hareket ettiği veya planlanmamış dahi olsa mevcut duruma iştirak ettiklerini göstermektedir. Garry, Careen, Andrew (2012) yaptıkları çalışmalarında erkek ve kadınlar arasında eğlence eğilimi olarak anlamlı bir farklılık olmadığını ayrıca kişilerin yaşları ilerledikçe eğlence eğilimlerinin de arttığını belirtmişlerdir. Bu durum ise bireylerin ilerleyen yaş ile birlikte artan iş temposundan kurtulma çabası için eğlence arayışları içerisinde olması olarak açıklanabilir.

Kadın ve erkek katılımcılar arasında kişilik tipi olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Durna (2005) A tipi ve B tipi kişilik yapıları ve bu kişilik yapılarını etkileyen faktörlerle ilgili üniversite öğrencilerine yönelik araştırmasında kadın ve erkek katılımcıların kişilik tipleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmiştir. Terracciano, Corinna, Alan, Luigi, Paul (2008) yaptıkları çalışmada kadın ve erkekler arasında kişilik tipleri olarak anlamlı farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Bu bulgular yapılan bu çalışma ile örtüşmektedir.

Katılımcıların 5'li likert tipinden oluşan Davranışlar Ölçeğine verdikleri cevapların puan ortalamaları ($X=3.11$), katılımcıların A tipi kişiliğe yakın olduğunu göstermektedir. Yapılan korelasyon analiz sonuçlarına göre kişilik tipi ve eğlence eğilimi arasındaki ilişkide; A-Tipi kişilik eğilimine sahip olan bireylerin eğlence eğilimlerinde pozitif yönlü bir durum tespit edilmiştir. Friedman ve Rosenman (1974), Aktaş (2001) ve İbrahimoğlu (2012) kişilik tiplerini tanımlarken B-Tipi kişilikte olan bireylerin daha sosyal, dışa dönük ve eğlence eğilimlerinin daha yüksek olduğu ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmada bu tanımlarla örtüşmeyen sonuçlar elde edilmiştir. Literatürün aksine eğlence eğiliminin sadece B tipi kişilikte değil A tipi kişilik eğilimi gösteren bireylerde de yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeninin ise, A tipi kişilik eğiliminde olan bireylerin rekabetçi bir yapıya sahip olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Friedman ve Rosenman, Tang ve Aydın A tipi kişiliğe sahip olan bireylerin rekabetçi bir özelliğe sahip olduklarını ve yarışmaya dayalı etkinliklere katılım sağlarken bu özelliklerinin ön plana çıkmasını sağlamak için katılım gösterdiklerini belirtmişlerdir (akt; Aydın, 2016). Ayrıca Aydın (2016) literatürden farklı olarak; A tipi kişiliğe sahip olan bireylerin, kültürel, eğitimsel ve sanatsal aktivitelere ve konaklama içeren turizm hareketlerine katıldıklarını belirtmiştir. Bu bulgular yapılan bu çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Bu bulgular neticesinde; yapılan bu çalışma farklı örneklem gruplarına da uygulanabilir. Literatürde yaş ilerledikçe artan eğlence eğilimine istinaden, farklı yaş gruplarına uygulanmasının fayda sağlayacağı düşünülebilir. Eğlence eğiliminin yaşam kalitesi kişilik özelliklerinde sosyal, yaratıcı vb. kişilik özellikleriyle ilişkilerine bakılmasının literatüre katkısı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. **Aksan, Ş. (1995).** İlkel Toplumlarda Dansın Yeri ve günümüz Dans Sanatına Yansıması. Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı. Araştırma İnceleme Değerlendirmeler. İstanbul. Pan Yayıncılık. 14-20.
2. **Aktaş, A. M. (2001).** Bir Kamu Kuruluşunun Üst Düzey Yöneticilerinin İş Stresi Ve Kişilik Özellikleri. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. 56(4). s25-43.
3. **Alkan, H. (2008).** Popüler Kültür Ve Eğlence Hayatı. Ankara'nın Eğlence Hayatı Üzerine Sosyo-Kültürel Bir İnceleme. Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
4. **Allport, G. W. (1937).** Personality: Psychological Interpretation. Holt, Rinehart and Winston. New York.
5. **Aydın, C. (2016).** A Ve B Kişilik Tiplerinin Boş Zaman Davranışlarının Kıyaslanması. Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.
6. **Balkıs, M. (2003).** Üniversite Öğrencilerinin Düşünme Stilleri İle Kişilik Tipleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı. Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
7. **Barnett, L. A. (2007).** The Nature Of Playfulness In Young Adults. Personality and Individual Differences.
8. **Batıgün, A. D. Şahin, N. H. (2006).** İş stresi ve sağlık psikolojisi araştırmaları için iki ölçek: A-tipi kişilik ve iş doyumu. Türk Psikiyatri Dergisi. 17(1). s32-45.
9. **Büyüköztürk, Ş. Çakmak Kılıç, E. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. Demirel, F. (2012).** Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Yayınları. Ankara. 11. Baskı.
10. **Garry, C. Careen, Y. Andrew, P. (2012).** Play and Mate Preference. Testing the Signal Theory of Adult Playfulness. American Journal of Play. v4.(4).
11. **Develioğlu, K. Tekin, Ö. A. (2013).** Beş faktör kişilik özellikleri ve yabancılaşma arasındaki ilişki: beş yıldızlı otel çalışanları üzerine bir uygulama. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 18(2).
12. **Durna, U. (2005).** A Tipi Ve B Tipi Kişilik Yapıları Ve Bu Kişilik Yapılarını Etkileyen Faktörlerle İlgili Bir Araştırma. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. Sayı: 1
13. **Friedman, M. ve Rosenman, R. H. (1974).** Type A behavior and your heart. Fawcett.
14. **Friedman, M. & Ulmer, D. (1984).** Treating Type A behavior and your heart. New York: Knopf.
15. **Gerek, Z. (2015).** Eski Türk İnançlarının Erzurum tavuk ve Turna Barındaki İzleri. Atatürk Üniversitesi Güzel sanatlar Fakültesi Dergisi. c.32 s.99-112.
16. **İbrahimoglu, N. (2012).** A ve B Tipi Kişilik Özellikleri İle Zaman Yönetimi Davranışları Arasındaki İlişkiler. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Ağustos. c33.
17. **Kurtuldu, D. (2009).** Eğlence Yönlü Etkinliklerin Müşteri Sadakati Yaratmada Etkisi Ve Bir Uygulama. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
18. **Martin, J. (1963).** Book of the Dance. New York.
19. **Matthews, K. A. (1982).** Psychological perspectives on the Type-A behavior pattern. Psychological Bulletin. 91(2). 293-323.
20. **Musante, L. MacDougall, J. M. Dembroski, T. M. ve Van Horn, H. E. (1983).** Component analysis of the Type-A coronary-prone behavior in male and female college students. Journal of Personality and Social Psychology. 45. 1104-1117.
21. **Proyer, R. T. (2014).** A Psycho-Linguistic Approach For Studying Adult Playfulness: A Replication and Extension Toward Relations With Humor. The Journal of Psychology. 148(6). 717-735.
22. **Rathus, S. A. ve Nevid, J. S. (1989).** Stress, what it is and what it does. Psychology and the challenges of life. Adjustment and growth. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc. I4.
23. **Shen, X. S., Chick, G. & Zinn, H. (2014).** Playfulness in adulthood as a personality trait: A reconceptualization and a new measurement. Journal of Leisure Research. 46(1). 58.

24. **Tang, T. L. P. (1986).** Effects of Type A Personality and Task Labels (Work vs. Leisure) on Task Preference. *Journal of Leisure Research*. 18(1). 1-11.
25. **Terracciano, A. Löckenhoff, C.E. Zonderman, A. B. Ferrucci, L. and Costa P.T. (2008).** Personality predictors of longevity: Activity, Emotional Stability, and Conscientiousness. *Psychosom Med.* July. 70(6). 621–627.
26. **Yurt, Ö. Keleş, S. Koğar, H. (2016).** Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği Ölçeği Türkçe Formunun Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi. *International Journal of Human Sciences*. V13. I1.

